

ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА ЯНУАРИ 2024 ГОДИНА

По предварителни данни на НСИ, месечната инфлация е 0.5%, а годишната инфлация е 3.8%. Инфлацията е измерена чрез ИПЦ, като месечната инфлация се отнася за януари 2024 г. спрямо предходния месец, а годишната инфлация е за януари 2024 г. спрямо същия месец на предходната година.

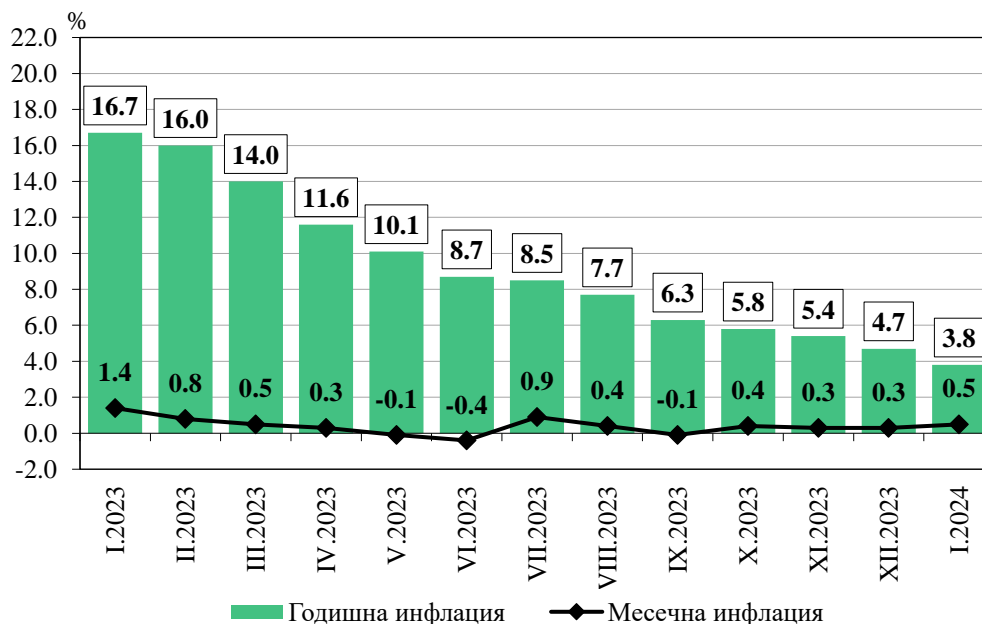
През януари 2024 г. спрямо предходния месец най-голямо е увеличението на цените в групите: жилища, вода, електроенергия, газ и други горива (+2.2%), хранителни продукти и безалкохолни напитки (+1.0%), образование (+0.8%) и здравеопазване (+0.6%). Намаление е регистрирано в групите: облекло и обувки (-3.5%) и транспорт (-1.7%).

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

По предварителни данни на НСИ, през януари 2024 г. **месечната инфлация** е 0.5%, а **годишната инфлация** за януари 2024 г. спрямо януари 2023 г. е 3.8%¹.

Средногодишната инфлация за периода февруари 2023 - януари 2024 г. спрямо периода февруари 2022 - януари 2023 г. е 8.4%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

През януари 2024 г. цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 2.2%;

¹ Според методологията за индекса на потребителските цени (ИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 1 от Приложението.

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 1.0%;
- образование - увеличение с 0.8%;
- здравеопазване - увеличение с 0.6%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.5%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.5%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.4%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - увеличение с 0.3%;
- развлечения и култура - увеличение с 0.1%;
- съобщения - увеличение с 0.1%.

По-ниски са цените на стоките и услугите в следните потребителски групи:

- облекло и обувки - намаление с 3.5%;
- транспорт - намаление с 1.7%.

През месеца са се увеличили цените на следните хранителни продукти: пипер - с 18.5%, зелен лук, чесън и праз - с 11.1%, зеле - с 9.9%, листни зеленчуци - с 9.9%, краставици - с 8.7%, маслини - с 7.1%, домати - с 6.1%, картофи - с 3.9%, макаронени изделия - с 3.7%, зрял чесън - с 3.5%, плодови сокове - с 3.2%, гъби - с 2.9%, вина - с 2.5%, млечни масла - с 2.5%, риба - с 2.3%, зрял боб - с 2.3%, шоколад - с 2.2%, сушени зеленчукови подправки - с 1.7%, ориз - с 1.6%, зрял лук - с 1.5%, ракии - с 1.3%, минерална вода - с 1.1%, нискомаслено прясно мляко - с 1.0%, сол - с 0.8%, брашно - с 0.6%, трайни колбаси - с 0.5%, яйца - с 0.5%, сирене - с 0.5%, бял хляб - с 0.4%, мляно месо (кайма) - с 0.4%, цитрусови и южни плодове - с 0.4%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 0.4%, извара - с 0.2%, чай - с 0.2%, типов и ръжен хляб - с 0.1%, и други.

Намалели са цените на следните хранителни продукти: олио - с 3.2%, маргарин - с 1.5%, кисели млека - с 1.2%, бира - с 1.2%, хляб „Добруджа“ - с 0.9%, пълномаслено прясно мляко - с 0.9%, свинско месо - с 0.6%, малотрайни колбаси - с 0.6%, леща - с 0.6%, месо от домашни птици - с 0.5%, захар - с 0.3%, кафе - с 0.3%, газирани напитки - с 0.2%, какао - с 0.1%, и други.

В групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: канализационни услуги и услуги за пречистване на водата - с 20.7%, водоснабдяване - с 18.3%, курсове за водачи на ЛТС - с 3.5%, пощенски и куриерски услуги - с 3.5%, козметични продукти - с 2.3%, пътнически таксите - с 2.2%, кина и театри - с 2.0%, отоплителни уреди - с 1.4%, продукти и препарати за почистване и поддържане - с 1.4%, услуги за текущ ремонт и поддържане на жилище - с 1.3%, поддържане и ремонт на ЛТС - с 1.2%, хотели във ваканционни центрове и курорти - с 1.2%, бръснаро-фризьорски услуги и услуги за поддържане на добър външен вид - с 0.7%, цигари - с 0.5%, газообразни горива за битови нужди - с 0.5%, услуги по обществено хранене - с 0.5%, дърва за отопление - с 0.4%, финансови услуги на банки - с 0.4%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 0.1%, и други.

При нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: международни полети - с 23.5%, централно газоснабдяване - с 8.0%, метан за ЛТС - с 4.1%, облекло - с 3.9%, пелети - с 3.0%, бензин А95Н - с 2.9%, обувки - с 2.8%, дизелово гориво - с 2.7%, готварски печки - с 2.5%, автомобилен бензин А100Н - с 2.4%, моторни и смазочни масла - с 1.0%, въглища - с 1.0%, гуми за автомобили, мотоциклети и велосипеди - с 0.9%, лаптопи - с 0.8%, климатични инсталации - с 0.7%, перални и съдомиялни машини - с 0.4%, и други.

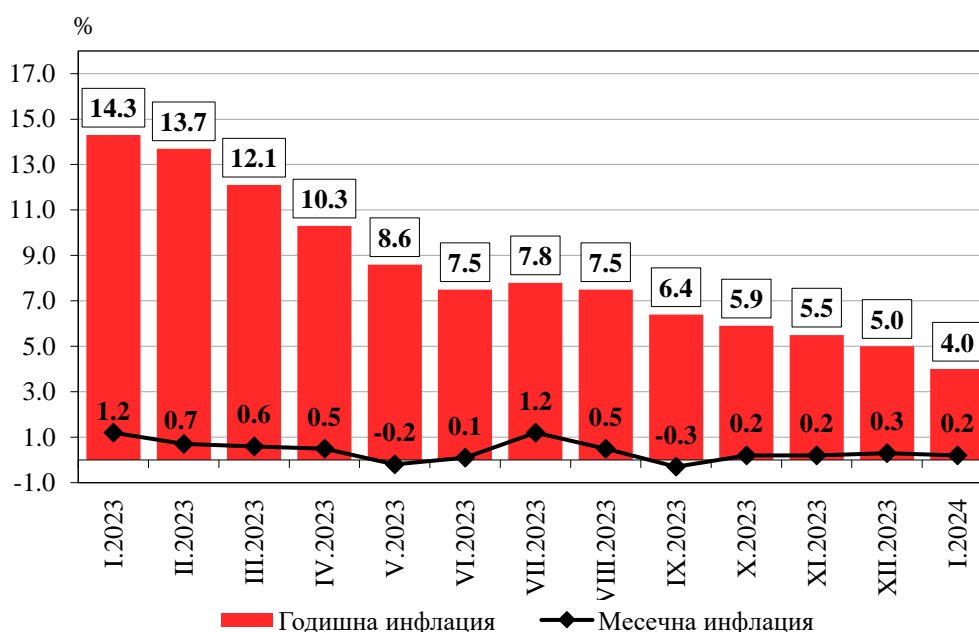
Регистрирано е увеличение на цените на лекарствените продукти с 0.6%. Лекарските и стоматологичните услуги са се увеличили съответно с 1.1 и 0.7%.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

По предварителни данни на НСИ, през януари 2024 г. **месечната инфлация** е 0.2%, а **годишната инфлация** за януари 2024 г. спрямо януари 2023 г. е 4.0%¹.

Средногодишната инфлация за периода февруари 2023 - януари 2024 г. спрямо периода февруари 2022 - януари 2023 г. е 7.8%.

Фиг. 2. Инфлация, измерена чрез ХИПЦ, по месеци

Според ХИПЦ през януари 2024 г. цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 1.5%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.9%;
- образование - увеличение с 0.8%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.6%;
- здравеопазване - увеличение с 0.6%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.5%;
- развлечения и култура - увеличение с 0.4%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.3%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - увеличение с 0.1%;
- съобщения - увеличение с 0.1%.

¹ Според методологията за хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 2 от Приложението.

Понижили са се цените на стоките и услугите в следните потребителски групи:

- облекло и обувки - намаление с 3.4%;
- транспорт - намаление с 1.8%.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

По предварителни данни на НСИ, според **индекса на цените за малката кошница** през януари 2024 г. е регистрирано увеличение с 1.3% на месечна база¹.

Цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- услуги - увеличение с 3.7%;
- хранителни продукти - увеличение с 1.1%;
- нехранителни стоки - увеличение с 0.1%.

¹ За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 3 от Приложението.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2024 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2022 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2023 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macroeconomic statistics, 3.02.2020:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Индексите за януари 2024 г. се обявяват като предварителни, тъй като са изчислени с данни от изследването на домакинските бюджети за периода октомври 2022 - септември 2023 година. **Окончателните данни за индексите на потребителските цени за януари 2024 г.**, изчислени с годишните данни за теглата от изследването на домакинските бюджети за 2023 г., ще бъдат обявени заедно с данните за февруари 2024 година.

Статистическа област: Инфлация и индекси на потребителските цени:

[Инфлация и индекси на потребителските цени | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

ИС ИНФОСТАТ: Потребителски цени:

https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=68

Метаданни и методология:

[Индекси на потребителските цени \(ИПЦ\) | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Калкулатори на инфлацията:

[Калкулатори на инфлацията | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Приложение

Таблица 1

**Индекси на потребителските цени за януари 2024 година
(предварителни данни)**

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла	I.2024	
		декември 2023 = 100	януари 2023 = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	100.5	103.8
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	31.378	101.0	105.0
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.641	100.5	106.4
03 Облекло и обувки	4.027	96.5	101.2
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	15.483	102.2	101.8
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	5.690	100.3	103.6
06 Здравеопазване	7.742	100.6	107.0
07 Транспорт	9.273	98.3	99.3
08 Съобщения	4.997	100.1	102.3
09 Развлечения и култура	6.224	100.1	100.2
10 Образование	0.407	100.8	107.7
11 Ресторанти и хотели	5.387	100.4	108.9
12 Разнообразни стоки и услуги	4.750	100.5	107.5
Хранителни стоки	32.652	100.9	105.0
Нехранителни стоки	35.138	99.4	101.3
Обществено хранене	4.538	100.5	108.7
Услуги	27.672	101.4	104.9

Таблица 2

**Хармонизирани индекси на потребителските цени за януари 2024 година
(предварителни данни)**

Потребителски групи	Тегла	I.2024		
		2015 = 100	декември 2023 = 100	януари 2023 = 100
	‰	%		
00 Общ ХИПЦ	1000.000	136.39	100.2	104.0
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	232.796	168.75	100.9	105.1
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	54.134	125.72	100.6	106.4
03 Облекло и обувки	39.632	106.60	96.6	101.1
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	118.983	150.36	101.5	102.2
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	68.381	126.00	100.1	103.1
06 Здравеопазване	77.628	124.74	100.6	107.0
07 Транспорт	137.934	118.35	98.2	100.0
08 Съобщения	49.813	94.09	100.1	102.3
09 Развлечения и култура	63.923	123.01	100.4	100.9
10 Образование	16.144	151.09	100.8	107.4
11 Ресторанти и хотели	83.836	160.56	100.3	109.1
12 Разнообразни стоки и услуги	56.797	139.73	100.5	106.6

Таблица 3

**Верижни индекси на цените за малката кошница
от 100 социалнополезни и жизненонеобходими
стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от
домакинствата за януари 2024 година
(предварителни данни)**

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		I.2024 декември 2023 = 100
Общ ИЦМК	100.000	101.3
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	50.534	101.1
Облекло и обувки	3.991	97.3
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	24.712	103.0
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	2.593	100.8
Здравеопазване	11.588	101.0
Транспорт	0.881	100.1
Съобщения	0.098	100.0
Развлечения и култура	0.595	100.1
Разнообразни стоки и услуги	5.008	100.2
Хранителни стоки	50.534	101.1
Нехранителни стоки	29.047	100.1
Услуги	20.420	103.7